

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26CoP/5/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2721201041
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Jozef Mačej
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2721201041.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu: Mgr. Jozef Mačej a sudkýň: JUDr. Katarína Slováčková a JUDr. Ľuboslava Vanková v právnej veci starostlivosti o maloleté dieťa: W. R. V., narodená X.X.XXXX, bytom u otca, zastúpená kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Senica, pracovisko Skalica, so sídlom Gorkého 2, Skalica, dieťa rodičov: matka O. E., narodená XX.X.XXXX, bytom B. X, V., Česká republika, t. č. vo výkone trestu odňatia slobody Věznice Světlá nad Sázavou, Rozkoš 990, Světlá nad Sázavou, Česká republika, otec W. V., narodený XX.X.XXXX, bytom M. XX, B., zastúpený advokátkou: JUDr. Eliška Kotvanová Sosnová, so sídlom Sibírka 2, Holíč, za účasti starej matky: X. E., narodená X.X.XXXX, bytom R. B. XX, L. - L., Česká republika, o náhradnú osobnú starostlivosť, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Skalica č. k. 1P/30/2021-24 zo dňa 16.8.2021 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Skalica č. k. 1P/30/2021-34 zo dňa 23.8.2021 a s opravným uznesením Okresného súdu Skalica č. k. 1P/30/2021-65 zo dňa 11.11.2021 výrokoch II., III., takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie v spojení s opravnými uzneseniami súdu prvej inštancie vo výrokoch II. a III. m e n í tak, že návrh starej matky na nariadenie neodkladného opatrenia sa zamieta.

odôvodnenie:

1. Uznesením v spojení s opravnými uzneseniami označenými v záhlaví súd prvej inštancie výrokom I. ustanovil Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Senica na zastupovanie maloletého dieťaťa W. R. V., nar. XX.XX.XXXX v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia; výrokom II. dočasne zveril maloletú W. R. V., nar. XX.XX.XXXX do náhradnej osobnej starostlivosti starej matke X. E., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B. XXX/X, V., Česká republika, ktorá je povinná vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa, sústavne a dôsledne starať sa o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa a je oprávnená zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok v bežných veciach a výrokom III. určil otcovi maloletej povinnosť prispievať na výživu maloletej W. R. V. mesačne sumou vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrované, nepľnoleté dieťa podľa osobitného zákona vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám starej matky X. E., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B. XXX/X, V., Česká republika toho času R. B. XX, XXX XX L.-L., Česká republika.

2. Uznesenie v spojení s opravnými uzneseniami označenými v záhlaví súd prvej inštancie odôvodnil právne aplikáciou ustanovení § 2, § 360 ods. 1, § 366, § 367 ods. 1 a ods. 2 Civilného mimosporového poriadku, § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, § 329 ods. 1 Civilného sporového poriadku, § 31 ods. 2, § 45 ods. 1, ods. 2, ods. 4, ods. 6, ods. 8, § 62 ods. 1 až ods. 5 Zákona o rodine, § 224, § 234 ods. 2 Civilného sporového poriadku.

3. Súd prvej inštancie vychádzal zo skutkových zistení, že stará matka je štátna občianka Českej republiky s evidovaným trvalým pobytom B. XXX/X, V., Česká republika. Z rodného listu maloletej vydaného Úradom mestskej časti Praha 8 zo dňa 5.2.2016 vyplýva, že maloletá má v rodnom liste uvedené priezvisko E., matkou maloletej je O. E., nar. XX.X.XXXX, otec v rodnom liste nie je uvedený.

Z cestovného pasu maloletej vyplýva, že maloletá je štátnou občiankou Českej republiky, nenachádza sa v evidencii osobitnej matriky, v evidencii Registra obyvateľov Slovenskej republiky je evidovaná ako cudzinec s priezviskom E.. Zo správy ÚPSVaR Senica, pracovisko Skalica o prešetrení pomerov v domácnosti otca zo dňa 12.8.2021 bolo zistené, že rodina maloletej je ÚPSVaR Senica, pracovisko Skalica riešená od 22.6.2021, kvôli podnetu Mesta B. pre zanedbávanie starostlivosti o maloletú. V domácnosti otca bolo vykonaných viacero pokusov o šetrenie, avšak neúspešne. Po neúspešných pokusoch o telefonický kontakt s otcom maloletej sa s otcom podarilo telefonicky spojiť dňa 12.8.2021. Otec uviedol, že pracuje denne od 6:00 hod. do 17:00 hod. až 18:00 hod., pričom počas jeho neprítomnosti v domácnosti sa o maloletú stará stará matka, s ktorou má maloletá vytvorený veľmi pekný vzťah, čo potvrdila aj p. učiteľka zo škôlky, ktorú maloletá navštevuje. Matka je vo výkone trestu odňatia slobody v Českej republike, matku navštevujú aj s maloletou a starou matkou. Maloletá bola rozsudkom mestského súdu Brno zverená do osobnej starostlivosti otca. Otec žije v prenajatom dvojizbovom byte spolu s maloletou a starou matkou, kde má maloletá spolu so starou matkou jednu izbu vybavenú stolom, posteľou, skriňou s ošatením, dostatkom hračiek a hygienických pomôcok, hygiena v domácnosti je na požadovanej úrovni. Mesačný príjem otca je približne 1.500 eur netto, výdavky predstavujú približne 770 eur (nájom, televízia, internet, materská škola, ostatné výdavky). Stará matka počas pohovoru v rámci šetrenia v domácnosti otca uviedla, že na požiadanie otca a maloletej prišla do domácnosti otca pomôcť otcovi so starostlivosťou o maloletú. Maloletá starej matke uviedla, že ju otec fackuje, otec pije a nadáva jej. Po príchode do domácnosti bola domácnosť v katastrofálnom stave, všade bol neporiadok. V byte sa často nachádzali cudzí ľudia, ktorí spolu s otcom popíjali do noci pri hlasnej hudbe, fajčili, to všetko v prítomnosti maloletej. Maloletá nemala osvojené hygienické návyky, zle komunikovala, mala špinavé ošatenie, žiadne hračky, stará matka jej preto všetko nakúpila. Otec sa vracia z práce pod vplyvom alkoholu, pije aj doma, býva agresívny. Maloletá sa otca bojí, schováva sa pod stôl. Otec maloletú vo večerných hodinách berie do pohostinstiev, za tým účelom maloletú aj v čase o 21:30 hod. budí a v pohostinstve je s ňou aj do 1:00 hod. nadržanom, na druhý deň ju budí o 5:00 hod. do škôlky. Uviedla tiež, že zabezpečuje zdravotnú starostlivosť o maloletú, ktorú otec zanedbáva. Maloletú by si rada vzala do svojej osobnej starostlivosti. Stará matka počas šetrenia ukázala pracovníčke ÚPSVaR Senica, pracovisko Skalica videá a fotografie, na ktorých je zachytený otec s maloletou, pričom otec je v podnapitom stave, v takomto stave spadol do krikov, jeho pracovný batoh mu niesla maloletá. Z hlasových nahrávok je zrejme (nezrozumiteľné) nadávanie otca, nadávky smerujú na starú matku. Stará matka ďalej uviedla, že žije so svojim druhom v 1-izbovom prenajatom byte, kde má zabezpečené všetko potrebné pre starostlivosť o maloletú. Maloletá počas pohovoru uviedla, že do školy chodí rada, s babkou chodí na výlety. Otca označila za neposlušného, dal jej facku, keď bola malá, aj veľká. Otec po nej kričí, kričí aj po starej matke, niekedy sa ho bojí, následne uviedla, že sa otca bojí stále. Otec býva v piatok a v nedeľu opitý, pije vodku a pivo, maloletej zakázal chodiť so starou matkou na preliezky, povolil jej len návštevu pohostinstiev s otcom. Nechce, aby stará matka odišla, chce bývať so starou matkou aj s otcom. ÚPSVaR Senica, pracovisko Skalica ďalej zistil, že maloletá od septembra 2021 nastupuje na predprimárne vzdelávanie. Ošetrojúca lekárka uviedla, že otec bol s maloletou v ambulancii len jedenkrát, s lekárkou nespolupracuje, hoci má maloletá zdravotný problém (strabizmus), ktorý je potrebné liečiť. V ambulancii bola s maloletou naposledy stará matka, tá verbalizovala strach z otca, vyhrážky otca z obavy o odobratie maloletej, agresivitu otca. ÚPSVaR uviedol, že maloletá je silne naviazaná na starú matku, majú vytvorený pekný vzťah, čo bolo vidieť aj pri pohovoroch na oddelení ÚPSVaR ako aj v domácom prostredí. Stará matka riadne zabezpečuje starostlivosť o maloletú, vedie ju k hygienickým návykom a slušnému správaniu. Zdravotný stav starej matky je dobrý, je schopná zabezpečovať starostlivosť o maloletú v plnej miere. Zo slov maloletej bolo zrejme, že otec vo veľkej miere požíva alkohol, maloletá je pri otcovi pod stresom, situácia zle vplyva na jej psychický a fyzický vývin. Zo správy z prešetrenia pomerov v spoločnej domácnosti starého otca maloletej p. Némeho a starej matky zo dňa 13.8.2021 vyplýva, že v uvedený deň bola v domácnosti vykonaná neohlásená návšteva. V domácnosti žije p. O. 2 mesiace (po výmere bytu kvôli zdravotnému stavu p. O.), byt sa postupne zariaďuje, kuchyňa ešte nie je, v byte sú však všetky spotrebiče, kúpeľňa je zrekonštruovaná. V byte sa nachádza lôžkovina pre maloletú. P. O. bol svedkom toho, ako otec maloletú udrel, uviedol, že otec často pije alkohol, je agresívny. P. O. poberá dávku v hmotnej núdzi vo výške 5.000 Kč, príspevok na bývanie vo výške 3.400 Kč, požiadal o invalidný dôchodok. V čase neprítomnosti starej matky v domácnosti mu vypomáhajú vnuci a pravnuci, ktorí žijú v tom istom dome. Maloletá ho oslovuje „dedo“, v jeho domácnosti strávila týždeň v júli 2021, hrala sa tam s deťmi. Spolu so starou matkou sú pripravení postarať sa o maloletú, zabezpečiť jej dochádzku do materskej, následne základnej školy. Podmienky v domácnosti p. O. boli vyhodnotené ako vhodné pre starostlivosť o maloletú.

4. Vecne argumentoval súd prvej inštancie tým, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia bol podaný dôvodne, v danom prípade je nevyhnutné poskytnúť maloletej ochranu, keď jej zdravý vývoj a výchova sú ohrozené. Naliehavosť potreby úpravy starostlivosti o maloletú bola daná tým, že matka nemôže zabezpečovať starostlivosť o maloletú, pretože je vo výkone trestu odňatia slobody, pričom otec sa o maloletú riadne nestará. Starostlivosť o maloletú zabezpečuje stará matka. V čase, kedy je maloletá v starostlivosti otca, je táto v ohrození, pretože otec často požíva alkoholické nápoje, fackuje maloletú, maloletá je trvale vystavená stresu zo správania sa otca. Maloletá sa ocitla v situácií, keď hrozí, že jej život, zdravie a priaznivý vývoj môže byť vážne ohrozený a narušený vystavovaním nevhodného správaniu sa svojho otca, ktorý jej aj fyzicky ubližuje. Vzhľadom na osvedčené skutočnosti súd prvej inštancie konštatoval, že je v záujme maloletej dočasne ju zveriť do osobnej starostlivosti starej matky, ktorá sa o ňu aj v súčasnosti riadne stará, poukazujúc pritom na závery šetrenia v domácnosti starej matky a tiež záujem starej matky na osobnej starostlivosti o maloletú. Stará matka spĺňa podmienky pre zverenie maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti, keď je jej starou matkou, s evidovaným trvalým pobytom na území členského štátu Európskej únie, pričom má vytvorené vhodné podmienky pre zabezpečenie starostlivosti o maloletú. Práve pre uvedené, neopomínajúc najlepší záujem maloletej, ktorá pre svoj vývoj potrebuje stabilné domáce prostredie, ktoré bude poskytnuté starou matkou, prihliadnuc pritom na vyjadrenie maloletej rozhodol o dočasnom zverení maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky. Popri tom apeloval na otca, aby prehodnotil svoj postoj a vyvinul snahu na riadne usporiadanie domácnosti, aby sa maloletá mohla vrátiť do domáceho prostredia. Dočasným zverením maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky otcovi vznikla povinnosť prispievať na výživu maloletej na čas trvania neodkladného opatrenia, preto súd prvej inštancie uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletej sumou 30 % zo sumy životného minima na nezaplatené nepľnoleté dieťa podľa osobitného zákona, čo predstavuje sumu 29,87 eur mesačne. Takto určené výživné predstavuje zákonné minimum, ktorým je povinný každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery plniť svoju vyživovaciu povinnosť.

5. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie v spojení s opravnými uzneseniami vo výrokoch II., III. podal odvolanie otec (posúdiac ho podľa obsahu v zmysle § 124 ods. 1 Civilného sporového poriadku), ktoré odôvodnil poukazom na ustanovenie § 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h) Civilného sporového poriadku. Otec v odvolaní uviedol, že legitímne očakával, že súd bude rozhodovať v záujme maloletej a bude dbať na dodržiavanie základných práv dieťaťa, čím sa však neriadil, pretože svojím rozhodnutím nerešpektoval prvoradý záujem maloletej. Poukázal na to, že od siedmich mesiacov veku maloletej zabezpečuje všetku starostlivosť o maloletú výlučne otec, ktorému bola rozsudkom Mestského soudu v Brne, č. j. 40 P22/2016-142 zverená do osobnej starostlivosti. V uvedenom konaní bolo vykonané riadne a rozsiahle dokazovanie, pričom konajúci súd konštatoval naviazanosť maloletej na otca; harmonické a podnetné prostredie v domácnosti otca, ktorý maloletej vytvára stabilné sociálne zázemie; a tiež to, že otec má vytvorené zodpovedajúce výchovné prostredie pre každodennú starostlivosť o maloletú, pričom starostlivosť o maloletú zvláda po všetkých stránkach; maloletá vyrastá v harmonickom prostredí. Z uvedeného je zrejme, že už v roku 2017 bolo objektívne preukázané, že jedinou osobou, na ktorú je maloletá citovo naviazaná je otec, ktorý sa po celú dobu až do augusta 2021, kedy stará matka maloletú odviezla z domácnosti otca, o maloletú staral. Napriek uvedenému súd prvej inštancie zveril maloletú do starostlivosti osoby, ktorá sa o maloletú nikdy predtým nezaujímala a ktorá nespĺňa predpoklady pre výchovu maloletej. Podľa otca je snaha starej matky motivovaná poberaním štátnych sociálnych dávok, preto klame a zavádza príslušné úrady o nadmernom požívaní alkoholu otcem, tvrdenia starej matky sú nepravdivé a zavádzajúce. Poukázal tiež na nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia, keď z neho nevyplýva, ktoré skutkové a právne závery boli pre rozhodnutie súdu prvej inštancie rozhodujúce. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia nie je zrejme, v čom súd vidí vážne ohrozenie záujmov maloletej. Otec zotrval na tom, že maloletej žiadnym spôsobom neubližuje, maloletú nadovšetko miluje a nikdy by jej neublížil. Záver súdu prvej inštancie o fyzickom ubližovaní nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, ide o nepravdivé tvrdenia starej matky. Rovnako súd prvej inštancie nedostatočne odôvodnil záver, prečo by práve stará matka mala byť vhodnou osobou pre výchovu maloletej. Neskúmal ani to, či má maloletá k starej matke vôbec vytvorený vzťah, keďže z návrhu starej matky, ani zo žiadneho iného dôkazu nevyplýva, že by sa táto niekedy v minulosti o maloletú osobne starala alebo že by sa o maloletú aspoň akýmkoľvek spôsobom zaujímala. Počas celého obdobia rokov 2016-2021, kedy sa o maloletú staral výlučne otec, sa stará matka o maloletú nestarala, čo pred súdom neuviedla z dôvodu snahy o zamlčanie jej trestnej minulosti. Ďalej otec namietal, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, pretože si nekriticky osvojil nepravdivé a zavádzajúce tvrdenia starej matky. V danom prípade bolo nepochybne preukázané, že

všetku starostlivosť o maloletú riadne zabezpečuje výlučne otec maloletej, pričom stará matka a ani nikto zo strany starej matky nikdy nezabezpečovali starostlivosť o maloletú. Stará matka sa prist'ahovala k otcovi maloletej v januári 2021, keď si otec myslel, že po jej prepustení z výkonu trestu odňatia slobody nemá kde bývať a dúfal, že začne žiť riadnym životom. Otec však zistil, že táto aj naďalej pácha trestnú činnosť, a to aj v prítomnosti maloletej, na čo ju vyzval, aby prestala s takýmto konaním. Práve toto bol dôvod, prečo si stará matka začala vymýšľať a prečo chce otcovi škodiť, hoci z vykonaného dokazovania je zrejmé, že otec sa o maloletú vždy riadne o staral a vždy viedol riadny život. Prvé podnety a tvrdenia o údajnom nadmernom požívaní alkoholu sú z obdobia od júna 2021, kedy sa stará matka rozhodla, že si zabezpečí svoj príjem tak, že bude žiadať o zverenie maloletej do svojej starostlivosti. Otec na preukázanie pravdivosti svojich tvrdení v prílohe predložil potvrdenie zamestnávateľa - M. B., s.r.o., zo dňa 2.9.2021 a tiež potvrdenie z Materskej školy B. zo dňa 3.9.2021. Z pracovného posudku ako aj z potvrdenia z materskej školy je zrejmé, že otec zabezpečuje starostlivosť o maloletú a táto je na dobrej úrovni. Otec nesúhlasil so záverom o vhodných podmienkach pre starostlivosť o maloletú u starej matky, pretože v konaní bolo jednoznačne preukázané, že stará matka nevlastní žiadnu nehnuteľnosť, rovnako nemá žiadnu nehnuteľnosť určenú na bývanie prenajatú. Zo správy z prešetrenia pomerov od Mestského úradu Jaroměř, z domácnosti partnera starej matky je zrejmé, že domácnosť nie je zariadená a ani vhodná pre bývanie dvoch dospelých osôb a maloletého dieťaťa. Ďalej namietal, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, keď súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozhodnutia neuviedol základné zásady zákona o rodine vyjadrené v čl. 5 zákona, ktoré následne ani nezohľadnil pri rozhodnutí. Súd prvej inštancie pri rozhodnutí neprihliadol na úroveň starostlivosti o maloletú (t. j. úroveň doterajšej starostlivosti otca o maloletú už od roku 2016, absencia preukázania skutočného záujmu starej matky o maloletú), bezpečie a stabilitu výchovného prostredia, v ktorom maloletá žila (jediným bezpečným a stabilným prostredím maloletej a jej jediným domov je v domácnosti otca v meste Holíč, kde maloletá navštevuje materskú školu, je tam zvyknutá a dobre adaptovaná), ako aj ochranu dôstojnosti, duševného, telesného a citového vývinu maloletej (ničím a nikým nespochybnenú skutočnosť, že starostlivosť o maloletú zabezpečuje celých 5 rokov života maloletej výlučne len otec, jedinou osobou, na ktorú je maloletá naviazaná je len otec maloletej, a preto odtrhnutie maloletej od otca a z jej stabilného prostredia, môže mať negatívny dopad na jej citový vývin). Navyše rozhodnutie súdu prvej inštancie je v rozpore s čl. 9 Dohovoru o právach dieťaťa, pretože rozhodnutie, ktorým súd nesprávne zveril maloletú do starostlivosti starej matky, v žiadnom rozsahu neupravuje styk otca ako rodiča s maloletou. Stará matka vo svojom návrhu neuviedla, ani neosvedčila reálnu alebo bezprostrednú hrozbu, ktorá by mala byť dôvodom na nariadenie neodkladného opatrenia. Namietal tiež, že súd prvej inštancie si pri zisťovaní skutkového stavu nekriticky osvojil nepravdivé a zavádzajúce tvrdenia starej matky, z ktorých potom nesprávne vyvodil záver o potrebe bezodkladnej úprave pomerov. Skutočnosť, že stará matka klame a zavádza je preukázaná aj jej tvrdením o nevhodnosti predchádzajúceho bytu otca, v ktorom spolu s maloletou žil, pričom z odôvodnenia rozsudku Mestského soudu v Brne, Č.j. 40 P22/2016-142 je zrejmé, že v uvedenom byte bolo vykonané prešetrenie pomerov a následne skonštatované, že otec mal v uvedenom byte vytvorené vhodné podmienky pre výchovu a starostlivosť o maloletú. Súd prvej inštancie tiež neuviedol, že by akokoľvek zisťoval povest' alebo pomery starej matky. Súd prvej inštancie tak nemal žiadne poznatky o živote starej matky, o tom akým spôsobom viedla doterajší život, kde pracovala, bývala atď. Nezaoberal sa ani príjmom starej matky, t. j. či má dostatočný príjem na to, aby reálne zabezpečila základné potreby maloletej. Rovnako si nevyžiadal správy z materskej školy, ktorú maloletá navštevuje, pričom práve materská škola je miesto, kde maloletá trávi väčšinu času a kde je možné, aby bolo objektívne zistené, že starostlivosť otca o maloletú je zanedbaná alebo nedostatočná. S poukazom na vyššie uvedené otec navrhol, aby odvolací súd vykonal dokazovanie lustráciou a dopytmi za účelom zisťovania pomerov o osobe starej matky (koľkokrát bola trestne stíhaná a odsúdená za spáchanie úmyselných trestných činov). Vzhľadom na odvolaciu argumentáciu otec navrhol, aby odvolací súd uznesenie v napadnutých výrokoch zrušil a návrh starej matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol ako nedôvodný.

6. Stará matka a kolízny opatrovník sa k odvolaniu otca nevyjadrili.

7. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku), oprávnenou osobou - účastníkom (§ 359 Civilného sporového poriadku), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d) Civilného sporového poriadku), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 Civilného sporového poriadku) a že odvolateľ v odvolaní použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h) Civilného sporového

poriadku), preskúmal uznesenie súdu prvej inštancie v spojení s opravnými uzneseniami v napadnutých výrokoch bez viazanosti rozsahom (§ 65 Civilného mimosporového poriadku) a dôvodmi odvolania (§ 66 Civilného mimosporového poriadku), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 Civilného mimosporového poriadku), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku a contrario) a dospel k záveru, že odvolaniu otca je nutné priznať úspech, keďže uznesenie súdu prvej inštancie v spojení s opravnými uzneseniami nie je v napadnutých výrokoch vecne správne, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho zmenu (§ 388 Civilného sporového poriadku).

8. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na obsah preskúmaného uznesenia súdu prvej inštancie v spojení s argumentami otca predostretými v odvolacom konaní je posúdiť, či súd prvej inštancie správne a zákonne rozhodol, keď návrhu starej matky na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovel tak, že nariadil neodkladné opatrenie, ktorým maloletú dočasne zveril do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky, ktorá je povinná vykonávať osobnú starostlivosť o maloletú, sústavne a dôsledne sa starať o jej výchovu, zdravie, výživu a všestranný rozvoj maloletej, je oprávnená zastupovať maloletú a spravovať jej majetok v bežných veciach a otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletej mesačne sumou vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa podľa osobitného zákona vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám starej matky.

9. V zmysle § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

10. V zmysle § 324 ods. 1 Civilného sporového poriadku pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenia.

11. V zmysle § 325 ods. 1 Civilného sporového poriadku neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená. V ods. 2 tohto ustanovenia pod písm. a) až h) zákon demonštratívne vymenúva možné obsahy neodkladných opatrení. Podľa ods. 3 tohto ustanovenia za podmienok ustanovených osobitným predpisom môže súd nariadiť kontrolu dodržiavania neodkladným opatrením nariadenej povinnosti technickými prostriedkami.

12. V zmysle § 329 ods. 1 veta prvá Civilného sporového poriadku súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania.

13. V zmysle § 329 ods. 2 Civilného sporového poriadku pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

14. V zmysle § 330 ods. 1 Civilného sporového poriadku súd môže určiť, že neodkladné opatrenie bude trvať len po určený čas.

15. V zmysle § 360 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku neodkladné opatrenie možno nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu.

16. V zmysle Čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

17. Neodkladné opatrenie je v zásade prípustné iba v dvoch prípadoch, a to pri potrebe bezodkladne upraviť pomery a pri obave, že exekúcia bude ohrozená. Pomery, ktoré majú byť neodkladným opatrením upravené, musia mať vždy povahu právnych vzťahov a potreba ich úpravy musí byť bezodkladná, to znamená naliehavá a nevyhnutná. Pokiaľ ide o podmienku ohrozenia exekúcie, toto ohrozenie sa vzťahuje na konkrétne vykonateľné súdne rozhodnutie alebo iný exekučný titul vo veci samej. V mimosporových konaniach je umožnené súdu nariadiť neodkladné opatrenie aj v prípadoch verejného záujmu ako najširšej kategórie pokrývajúcej záujem štátu. O návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia môže súd rozhodnúť aj bez výsluchu a vyjadrenia účastníkov a bez nariadenia pojednávania. V konaní o prejednaní návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia na včasné zabezpečenie neodkladnej úpravy nie je nevyhnutné vykonať dôkazy ako v konaní vo veci samej, na ich nariadenie je postačujúce, ak účastník osvedčí potrebu nevyhnutnej neodkladnej ochrany práv a právom chránených

záujmov a tiež je splnená zákonná podmienka nariadenia neodkladného opatrenia, ak sa osvedčí alebo preukáže aspoň jeden z vyššie uvedených dôvodov na jeho nariadenie. Pre rozhodnutie súdu o neodkladnom opatrení je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie. Ak to povaha veci pripúšťa, súd môže nariadiť neodkladné opatrenie, ktorého obsah by bolo totožný s výrokom vo veci samej.

18. Žiada sa tiež zdôrazniť, že pri nariadení neodkladného opatrenia súd nemusí a pre krátkosť času ani nemôže vykonávať dokazovanie v rovnakej forme a rozsahu ako pri rozhodovaní vo veci samej a preto súd prvej inštancie správne rozhodol na základe zistených skutočností. Účelom neodkladného opatrenia je spravidla dočasná úprava pomerov účastníkov, ktorá zásadne prichádza do úvahy v tých prípadoch, v ktorých sa má napraviť stav akútnych či akútne hroziacich zásahov do práv či oprávnených záujmov účastníka domáhajúceho sa ochrany neodkladným opatrením, teda vtedy, ak by vyčkávanie na rozhodnutie vo veci samej (rozsudkom po riadne vykonanom dokazovaní) mohlo spôsobiť také zmeny vo vzťahu k predmetu konania, či inú ujmu na právach navrhovateľa neodkladného opatrenia, pri ktorých by samotné vedenie konania vo veci samej mohlo už stratiť zmysel, alebo je tu iná závažná príčina, pre ktorú sa javí nevyhnutným pomery určitým spôsobom stabilizovať už pred konečným rozhodnutím. Pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je totiž určujúci aktuálny stav, resp. terajšie pomery vo vzájomných vzťahoch účastníkov.

19. Vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti sa nevyhnutnosť nariadiť neodkladné opatrenie posudzuje vždy z hľadiska záujmu maloletých detí, ktorý je prioritný, nadradený akémukoľvek inému záujmu, ktorá skutočnosť vyplýva aj z vyššie citovaného Čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa. Len v prípade osvedčenia bezprostredného ohrozenia maloletého dieťaťa, či osvedčenia iného závažného dôvodu, je na mieste rozhodnúť neodkladným opatrením.

20. Odvolací súd preskúmal uznesenie súdu prvej inštancie v spojení s opravnými uzneseniami súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch a dospel k záveru, že naliehavosť potreby dočasnej úpravy pomerov k maloletej nebola súdom prvej inštancie správne posúdená, pretože stará matka neosvedčila naliehavosť potreby bezodkladnej úpravy pomerov k maloletej. Inak povedané, skutočnosti uvádzané starou matkou v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nenasvedčujú tomu, že by absenciou dočasnej úpravy pomerov k maloletej vznikla nenapraviteľná ujma na právach maloletej.

21. Z osvedčeného skutkového stavu vyplýva, že maloletá pochádza z druhovského vzťahu rodičov, pričom matka v súčasnosti vykonáva trest odňatia slobody uložený rozsudkom Městského soudu v Brně sp. zn. 92T/93/2016, s predpokladaným koncom trestu dňa 1.8.2023. Bezprostredne po narodení bola maloletá umiestnená do starostlivosti zariadenia Chovánek v Brne, a to neodkladným opatrením Obvodního soudu pro Prahu 8 č. j. Nc 19002/16 zo dňa 24.2.2016, a to z dôvodu potreby špeciálnej starostlivosti (prítomný abstinenčný syndróm po narodení). Po prepustení maloletej do domácnosti otca (v čase prerušenia výkonu trestu matky) sa o maloletú staral otec. Následne rozsudkom Městského soudu v Brně č. j. 40P/22/2016-142 zo dňa 19.9.2017 bola maloletá zverená do osobnej starostlivosti otca. Od nástupu matky na prerušený výkon trestu odňatia slobody dňa 22.8.2016 zabezpečuje osobnú starostlivosť o maloletú výlučne otec, a to až do vydania neodkladného opatrenia, ktoré je predmetom odvolacieho prieskumu v tejto veci, kedy podľa udania otca stará matka vzala maloletú do svojej domácnosti do Českej republiky.

22. Stará matka návrh na nariadenie neodkladného opatrenia odôvodnila nadmerným požívaním alkoholu otcom a následným agresívnym správaním sa otca k maloletej, vedení maloletej po pohostinstvách, rovnako vedením si kamarátov do domácnosti, kde spoločne popíjajú alkohol do neskorých nočných hodín a tiež zanedbávaním zdravotnej starostlivosti otca o maloletú. Uvedené tvrdenia však stará matka nijako neosvedčila, neuviedla konkrétne udalosti, resp. situácie, kedy by otec pod vplyvom alkoholu ohrozoval maloletú a ako, či skutočne maloletú vodieval v neskorých hodinách po pohostinstvách, či a aké osoby navštevovali domácnosť otca a ako tieto návštevy ohrozovali zdravý vývoj maloletej. Návrh na nariadenie neodkladného opatrenia stará matka podala po 7 mesiacoch od nast'ahovania sa do domácnosti otca, a teda stará matka vychádzala z rozhodného času 7 mesiacov, pričom okrem hádok starej matky s otcom počas tohto obdobia doposiaľ nebolo osvedčené priame a bezprostredné ohrozenie maloletej otcom. Stará matka rovnako neosvedčila (a ani netvrdila) ani to, či aj pred nast'ahovaním sa do domácnosti otca bola starostlivosť zo strany otca nedostatočná, priečiaca sa záujmu maloletej. Z osvedčených skutočností vyplýva, že stará matka nemá poznatky o živote otca

s maloletou pred príchodom do domácnosti otca (s výnimkou vyjadrenia maloletej o tom, že jej dal otec facku), na starostlivosti o maloletú sa do januára 2021 nepodieľala, o maloletej sa neinformovala. Stará matka síce uviedla, že sama maloletá sa vyjadrila o tom, že ju otec udrel (dal facku), to však ešte samo o sebe nenaznačuje, že by otec maloletej systematicky fyzicky ubližoval a ohrozoval jej zdravý vývin. Zo správy o prešetrení pomerov v domácnosti otca síce vyplýva, že maloletá sa vo vzťahu k starostlivosti otca vyjadrila tak, že otec kričí, občas sa ho bojí, otec jej dal facku, tu však nie je zrejmé, či išlo o spontánne a vierohodné vyjadrenie maloletej alebo prevzatie rétoriky maloletej od starej matky, čo by s poukazom na vek maloletej (v čase šetrenia 5 rokov) a jej prítomnosť počas pohovoru pracovníka ÚPSVaR Senica, pracovisko Skalica so starou matkou nebolo ničím nezvyčajným. Pokiaľ ide o fotografie a videá zhotovené starou matkou, ktoré vzhliadol aj ÚPSVaR Senica, pracovisko Skalica pri šetrení pomerov v domácnosti otca, ani tieto nenasvedčujú tomu, že by maloletá bola vystavovaná sústavnej hrozbe agresívneho správania otca. Stará matka sa do domácnosti otca nasťahovala v januári 2021, pričom po tom, ako začala otcovi pomáhať so starostlivosťou o maloletú zjavne dochádzalo medzi starou matkou a otcom ku konfliktným situáciám, avšak nie je zrejmé, z akých dôvodov, keď stará matka, ako aj otec, udávajú úplne odlišné dôvody nezhôd a či tieto dôvody (ktoré navyše nemuseli súvisieť so starostlivosťou o maloletú) neboli nakoniec aj dôvodom podania návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

23. Ako už bolo uvedené vyššie, otec sa o maloletú stará od jej 7 mesiacov, kedy matka nastúpila na prerušený výkon trestu odňatia slobody. Do dovŕšenia troch rokov maloletej bol otec na rodičovskej dovolenke, poberal rodičovský príspevok, vykonával celodennú osobnú starostlivosť o maloletú aj s pomocou rodiny, pričom spôsobilosť otca na starostlivosť o maloletú bola skúmaná už v konaní č. j. 40P/22/2016-142, vyhodnotená kladne, bez nedostatkov. Po dovŕšení troch rokov maloletej táto začala navštevovať materskú školu, otec sa riadne zamestnal v spoločnosti M. B., s.r.o., starostlivosť o maloletú zabezpečoval aj naďalej. Až do príchodu starej matky do domácnosti otca nič nenasvedčovalo nedostatkom v starostlivosti otca, žiadne orgány, či iné subjekty nesignalizovali zanedbávanie starostlivosti o maloletú. Upozornenie na zanedbávanie starostlivosti o maloletú prišlo až v čase, kedy medzi starou matkou a otcom boli prítomné nezhody, čomu nasvedčuje aj vyjadrenie riaditeľky Materskej školy, G. XX, B., ktorá spozorovala u starej matky tendenciu spochybňovať spôsobilosť otca na starostlivosť o maloletú a negovanie jeho rozhodnutí. Zo správy materskej školy okrem uvedeného vyplýva to, že starostlivosť otca o maloletú bola vyhodnotená prevažne kladne, maloletá chodila do materskej školy pravidelne a načas, otec bol vždy zodpovedný a starostlivý. Do januára 2021 do materskej školy vodil a tiež vyzdvihoval maloletú výlučne otec, s učiteľkami spolupracoval a rešpektoval ich odporúčania, pri komunikácii bol slušný a viedol k tomu aj maloletú. Po celý čas materská škola nemala s otcom žiadne problémy, nespozorovali žiadna náznaky požívania alkoholu u otca. Tvrdenia starej matky spochybňuje aj pracovný posudok na otca zo strany zamestnávateľa, podľa ktorého je otec pozitívne hodnotený nielen pri výkone svojho povolania, ale aj s poukazom na ústretovosť a ochotu. Otec je v pracovnom kolektíve nekonfliktný, vzhľadom na to, že sa stará o maloletú bol s otcom dohodnutý individuálny pracovný čas. Zamestnávateľ vyjadril s otcom ako zamestnancom spokojnosť.

24. Všetky uvedené skutočnosti jednoznačne spochybňujú tvrdenia starej matky, a preto odvolací súd uzatvára, že v danom prípade nebola daná potreba bezodkladnej úpravy pomerov k maloletej nariadením neodkladného opatrenia, keď stará matka neosvedčila hrozbu ujmy maloletej zotrvaním v starostlivosti otca. Z osvedčených skutočností nevyplýva, že by prostredie v domácnosti otca bolo pre maloletú také škodlivé, život a zdravie ohrozujúce a tiež že by starostlivosť otca vykazovala také závažné nedostatky, pre ktoré by bolo nutné maloletú vyňať zo známeho a stabilného rodinného prostredia rodičov, ktorý od jej 7 mesiacov vykonáva osobnú starostlivosť o maloletú bez zistenia závažných nedostatkov.

25. Aj napriek vyššie uvedenému odvolací súd považuje za nutné dať otcovi do pozornosti to, že pri výkone rodičovských práv a povinností je potrebné dbať nielen na uspokojovanie materiálnych potrieb maloletej, ale najmä a primárne na uspokojovanie potrieb citových, o to viac, že maloletá od narodenia postráda matku ako ženský vzor v jej živote. Je preto nevyhnutné, aby sa otec zdržal akéhokoľvek konania, ktoré môže u maloletej vyvolať strach, pri výchove maloletej zvoliť citlivý prístup, bez akýchkoľvek náznakov neprimeraného správania voči maloletej.

26. Pokiaľ ide o ďalšie skutočnosti prezentované, či už otcom v odvolaní (pochybnosť o spôsobilosti starej matky na starostlivosť o maloletú, údajnú recidívu v protiprávnom konaní starej matky, motiváciu

starej matky na zverení maloletej do jej náhradnej osobnej starostlivosti, vhodnosť bytových pomerov v domácnosti starej matky na starostlivosť o maloletú a ďalšie) alebo starou matkou v samotnom návrhu (nespôsobilosť otca na starostlivosť o maloletú, nadmerné požívanie alkoholu otcom a jeho následné agresívne správanie priamo ohrozujúce maloletú, strach maloletej z otca a ďalšie), tieto skutočnosti sú bezpochyby relevantné, avšak predmetom dokazovania budú až v konaní vo veci samej, v ktorom konaní budú môcť tak rodičia (samozrejme aj matka, bez ohľadu na to, že t. č. vykonáva trest odňatia slobody), ako aj stará matka prezentovať svoje návrhy a postoje k otázke osobnej starostlivosti o maloletú, rešpektujúc pritom najlepší záujem maloletej.

27. Pri riadení sa úvahami uvedenými vyššie, odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie v spojení s opravnými uzneseniami súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch II., III. s použitím ustanovenia § 388 Civilného sporového poriadku zmenil tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

28. O prípadnej náhrade trov tohto odvolacieho konania bude rozhodnuté v rozhodnutí, ktorým sa bude končiť konanie vo veci samej (§ 52 až § 58 Civilného mimosporového poriadku).

29. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie,

lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).